

10 céntims

Composició y dibuix de O. JUNYENT

CRÓNICA

M'hi jugaria un peix que la Quaresma va ser instituhida en un temps en que, per estar la Medicina molt més atrassada que avuy día, la Iglesia cuidava tant com de la salut de las ánimas de la salut dels cossos.

Naturalment qu' estant atrassada la Medicina hi havia molta més salut que avuy, succehint en tota la humanitat lo qu' encare 's veu en certs poblets arreconats de la montanya que no tenen metje, ni per res el necessitan, ja que en ells els més dels vehins moren de vellesa.

Per plétora, per excés de salut, y en atenció á que á principis de primavera la sanch pren nova ufana y bull dintre de las venas, la Iglesia establiria 'l dejuni com un medi higiénich de rebaixar la perillosa bullida de la sanch.

¡Ditxosos els temps aquells, en que s' havían de pendre semblants precaucions! ¡Quánt lluny, quánt apartats están dels nostres!...

Las sustancias alimenticias, aixís las vegetals, com las animals serían llavoras de primera, de una puresa intatxable. Ni s' obligaria á la terra á donar més de lo que pot donar, com avuy subjectantla á un cultiu intens, en el qual la bona qualitat se supedita á la gran quantitat, ni tampoch se sacrificarian pel consum públich caps de bestiar estragats per la vellesa y 'l treball ó mitj podrits per la malaltía. La Química que ha fet avuy uns progressos tan portentosos sería llavoras una ciencia enterament desconeguda, y si se hagués insinuat que arribaria á aplicarse á la sofisticació dels aliments, convertint la terra blanca en farina y 'ls polvos de rajola en xacolate, aquella bona gent haurían esclatat en santa indignació.

Per aixó, porque menjavan bé y pahian millor, porque no tenían gayres mals de cap, y no era en aquell temps l' existencia una lluyta extenuadora, devía instituhirse la Quaresma, fentse 'l dejuni obligatori per espay de 40 días, com una mida higiénica, en previsió de cops de feridura y altras marfugas consemblants, fillas del excés de vida y de la falta de prudencia en materia de satisfacer las inmoderadas exigencias de la carpanta.

Aixís la religió 's ficava en llibres de... Medicina.

Pero la institució de la Quaresma á entrada de primavera aplicable á tot lo mon católich ofereix un contrasentit, desde 'l día que una part del mon sortí del incógnit en que per espay de tants sigles va permeneixer.

Abel descubrimt de las terras del hemisferi austral va oferirse la inversió de las estacions, ab lo qual sens dupte no hi contavan els institutors de la Quaresma. Aixís mentres en el mon vell comensa la primavera 'l 21 de mars, en l' altre hemisferi en la mateixa fetxa principia la tardor, es á dir l' estació del any en que 'l cos necessita alimentarse millor pera

poder resistir els rigors de l' hivern.

¿Qué té donchs ni ha pogut may tenir de higiénica la Quaresma en totas aquellas terras que al obrirse á la civilisació cristiana, ja la varen trobar instituhida?

Vels'hi aquí un cop ab el qual no hi contavan els que van establir una lley de carácter universal, sense tenir en compte las condicions físicas del globo, llavoras encare molt incompletament conegut.

¡Quín simbolisme més significatiu desde que 'l mon, degudament estudiat, se va oferir presentant la forma de una bola!

**

La Quaresma en els temps moderns ab tots els seus rigors, per lo que respecta al deber de dejunar, ha vingut á ser també un contrasentit que ja no respón als motius que varen donarli origen.

Dejunar!... Si avuy ja casi no 's fa res mes, y no ja sols durant 40 días, sino tot l' any. No 's dejunará

si 's vol per penitencia, pero sí per insuficiencia de alimentació, per dificultat en els medis de procurársela, per las condicions escasament nutritivas dels aliments y fins pel desgast excessiu de la economía fisiológica.

El dejuni forsós l' imposa mes que la Iglesia ab els seus preceptes, el mon modern ab las sevas lleys implacables.

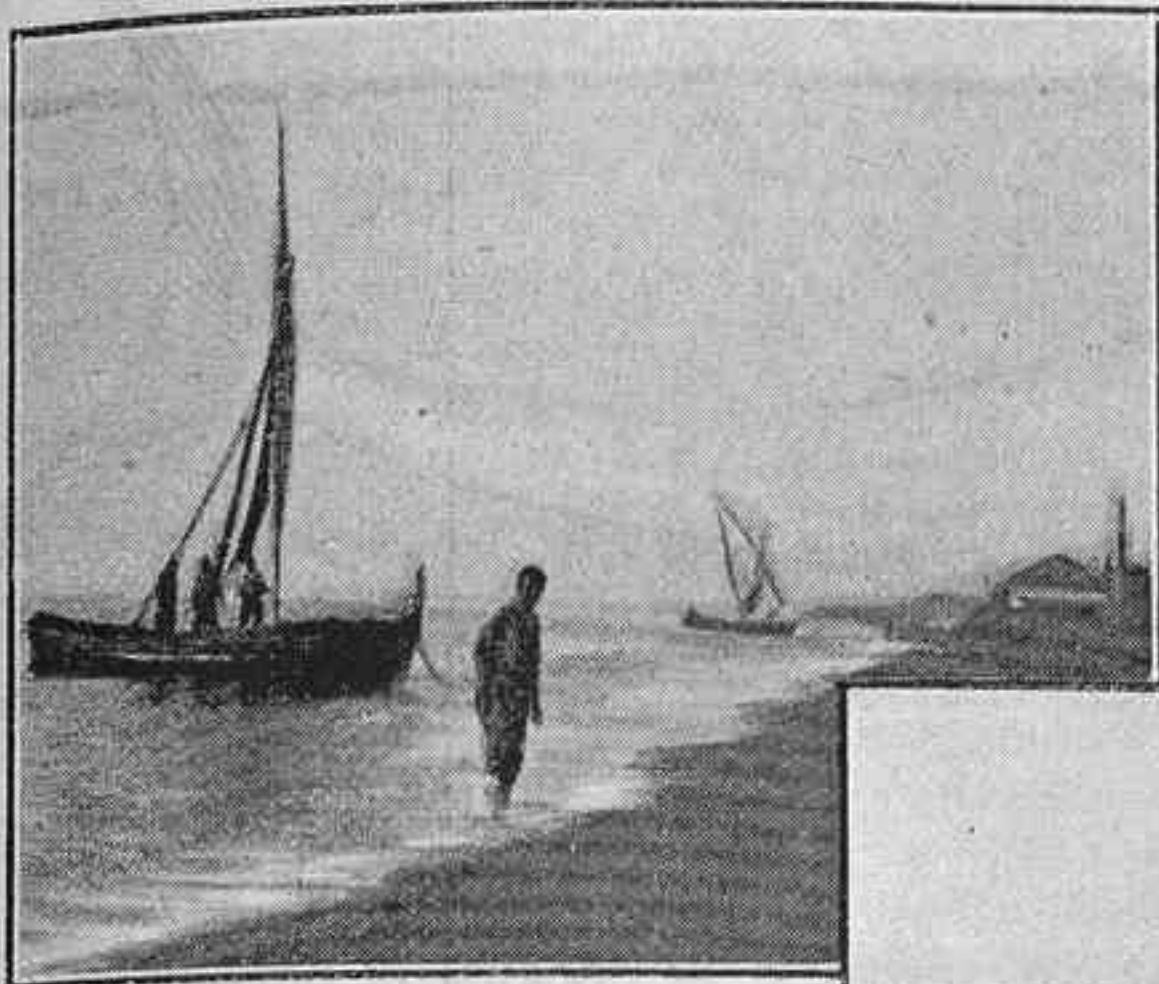
Y aquí á Espanya sobre tot, ahont l' alimentació reparadora ha passat á ser per l' inmensa majoria dels seus habitants un problema poch menos que insoluble.

La Iglesia que, guiada de un bon desitj, se preocupava avants de l' apoplegia y altras enfermetats

QUADROS DE MAR

EL BACALLÁ

Podrá ser que pels naturalistas el rey dels peixos sigui la ballena. Pera las personas prácticas y de bons sentiments es el bacallá.

Mentres Deu criava tot' aquesta multitut d' animals que poblan

«las amplas concas de la mar salada,»

un angelet s' ho estava mirant.

produhidas per la plétora de vida y la exhuberancia de la sanch, comprenent que las circunstancias han variat radicalment, hauría de preocuparse avuy de l' anémia, de la tuberculosis, de l' extenuació que afecta als seus fidels.

Y en lloch de buscar las sevas inspiracions en aquells passatjes del Evangeli que

's refereixen al dejuni de Jesus en la montanya, hauría de buscarlas en aquells altres que descriuen la miraculosa multiplicació dels pans y 'ls peixos.

Dejunar pera conservar la salut pogué ser la imperiosa necessitat dels vells temps de l' abundancia.

Nudrirse pera no morir prematurament es l' imperatiu ineludible de aquest temps de miseria y de lluyta terrible per l' existencia, per la inmensa majoría dels homes, condemnats á devorar ó á ser devorats sense remissió.

Cert día un subjecte de bona fe, desitjós de cumplir els preceptes de la Iglesia, aná á la rectoría á provehirse de la butlla de la Santa Crusada.

Estava débil y li havían dit que ab la butlla podria menjar carn.

Adquirí aquell paper, pagant el seu import, y ab ell á la ma, 's quedá parat com un estaquirot.

—Vaja, ja esteu llest—li digué el Sr. rector.

—¡Cóm s' entén!—replicá 'l feligrés.—Si falta lo principal.

—¿Qu' es lo qu' us falta?

—La carn. ¿Ahont es la carn?

—Quina carn?

—La que m' han dit que prenent la butlla podria menjar.

—Home, ¿á mí qué m' expliquéu? Anéu á la carnicería —li digué el rector acompanyantlo á la porta.

Aquell home tenia fe, y aná á la carnicería.

Y ara jo podria acabar l' anécdota contantlos que al traure's la butlla pera pagar al carnicer, la trobá convertida, per miracle del cel, en un bitllet de Banch de 1,000 pessetas aixó seria molt bonich, pero si tal els deya 'ls enganyaria. La butlla continuá sent la butlla, y 'l carnicer, enterat de la seva candidés, li digué per tot consol:

—Doneume l' adreça de casa vostra, que quan se m' acabin els béns, vindré á veure si fem fira.

P. DEL O.

Pescadors cataláns.

—¿Veus?—li deya 'l Criador, formant el llus:— aquest peix servirá per' alimentar als senyors.

—¿Y aquest?—preguntava l' ángel, al temps que Deu criava l' ostra:—¿Pera qué servirá?

—Pera obrir la gana als desganats.

—¿Y aquest?—torná á dir, veyent fabricar un enorme catxalot.

—Pera provehir d' estearina al home y de branelles á la dona.

Arribá 'l torn al bacallá.

—¿Y aquest?—preguntá 'l curiós angelet.

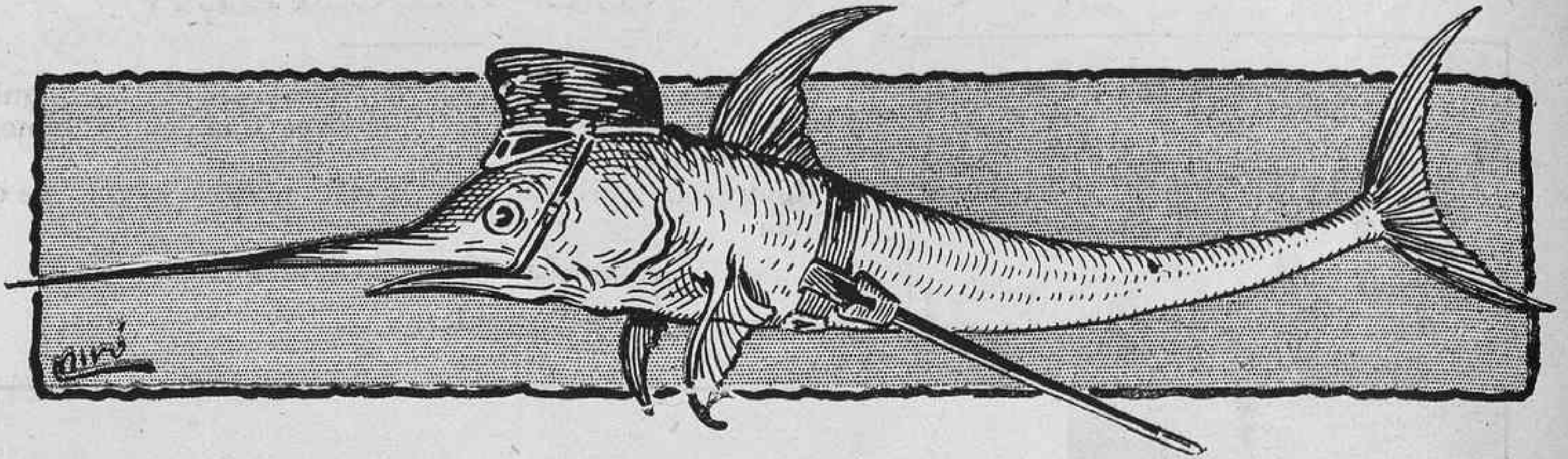
—¡Ah!—respongué Deu, verdaderament satisfet de la seva obra:—aquest servirá per tot.—

Y no 's va equivocar.

No hi ha á la naturalesa animal d' utilitat més universalment reconeguda.

El bacallá 's troba entre las classes altas y entre las baixas, en las regións fredas y en las calentass, als cims de las montanyas y al fons de las valls en

L' AMO DEL MAR D' ESPANYA

El peix espasa.

tot y per tot, com va dir el Criador ab singular perspicacia.

Del bacallá 'n treuhen partit la cuyna, l' art, la medicina...

L' oli que comunica á las criaturas el vigor que la naturalesa no ha volgut concedils'hi ¿d' ahont surt? Del bacallá.

El plat que més fama ha donat als provensals, als cataláns, als viscahíns ¿quín es? El bacallá.

L' adorno de brins de palma que ab preferencia figura en las branca de lloer del diumenje de Rams ¿cóm s' anomena? Bacallá.

Popularitat com la seva no la té cap més aliment.

A las taulas dels richs, no més que á las dels richs, hi trobaréu el llenguado.

A las dels pobres, únicament á las dels pobres, hi trobaréu el xanguet.

El bacallá 'l veuréu per tot, lo mateix sobre las blancas estovallas de fil adamascat que damunt de l' herba humida que serveix de taula al poble en las sevas excursions.

Pel bacallá no hi ha horas ni épocas del any. Se menja al dematí per esmorzar, al mitj día per dinar, á la tarde per brenar, al vespre per sopar; al hivern, al estíu, á ciutat, á fora...

La major part dels peixos no se serveixen més que d' una manera. Al bacallá tots els condiments y totas las formas li van bé.

Pot menjarse bacallá fregit, bacallá en such, bacallá en salsa, bacallá esqueixat... Fins hi ha qui se 'l menja sech y sense cap classe d' amaniment.

En moments d' apuro, d' amenssa, de perill, el gran recurs ¿quín es? ¿Es la carn? ¿Es el pa? ¿Es la

gallina? No, senyors: el bacallá, el bacallá salvador, que 's guarda indefinidament y admet totas las barrejas.

Del crédito y reputació del bacallá n' hi ha mil y mil mostas.

¿S' ha vist may cap botiga que 's titulés *El pernil*, ó *L' ou ferrat* ó *l Sanch y fetje*?

Pues n' hi ha hagut una, ben famosa per cert, que s' ha acreditat ab el nom de *El tall de bacallá*.

S' ho ha guanyat, y tart ó aviat se li farà justicia. Quan el género humá sigui més equitatu de lo qu' es ara; quan la gent sápigat formarse de la gloria un concepte just y cabal, en lloch de las estatuas que avuy s' alsan en las plassas públicas als monarcas, als capitalistas, als conquistadors, el cor me díu que un día ó altre se 'n aixecará més de una al immortal peix que tantas y tantas ventatjas ens proporciona.

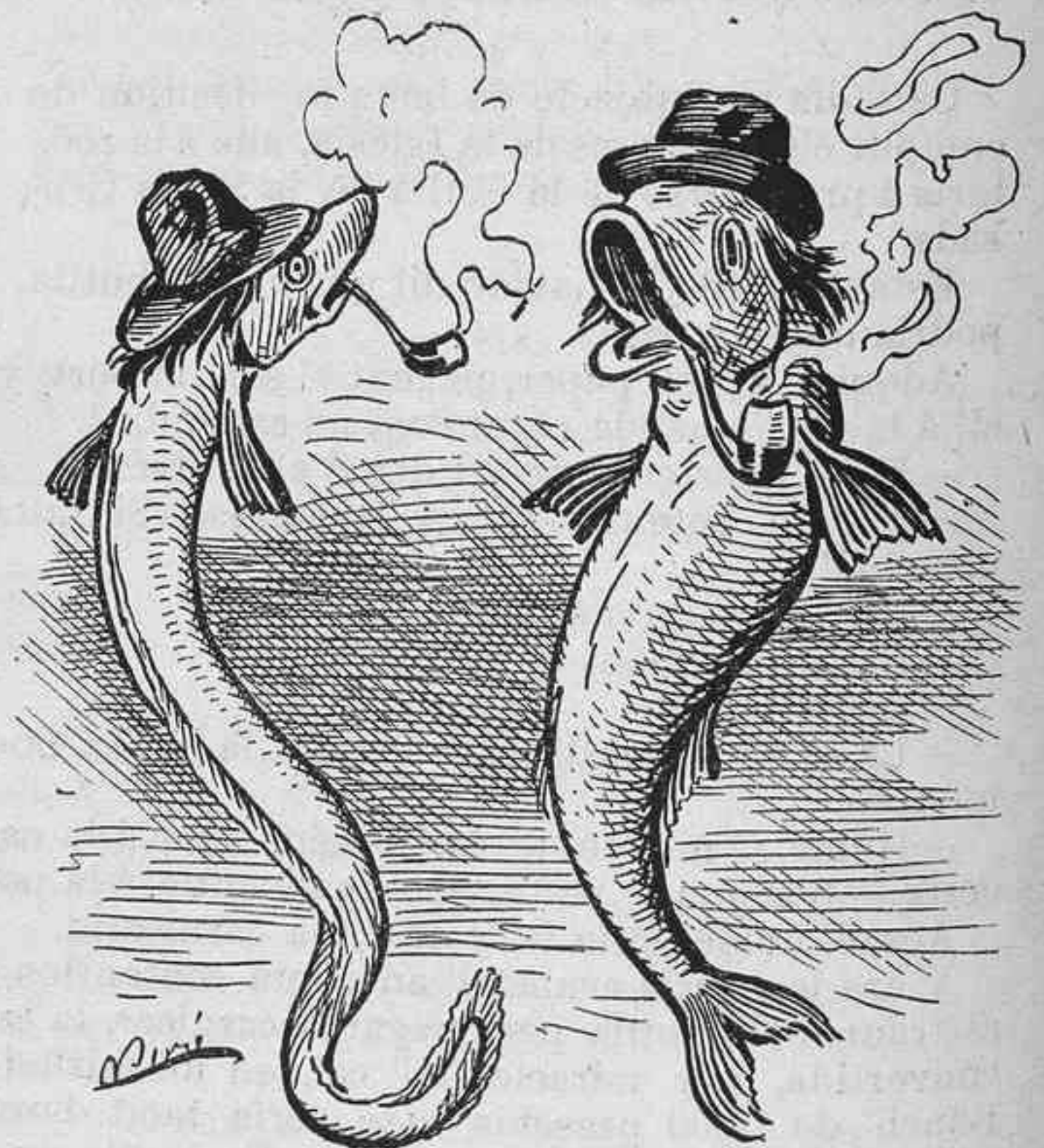
La dedicatoria del pedestal dirá segurament, en lletras d' or:

AL BACALLÁ

L' HUMANITAT AGRAHIDA

Será 'l monument més merescut y més noblement guanyat.—A. MARCH

DEL ART

—Hi vist el teu *Tros de platja*.

—¿Y qué?

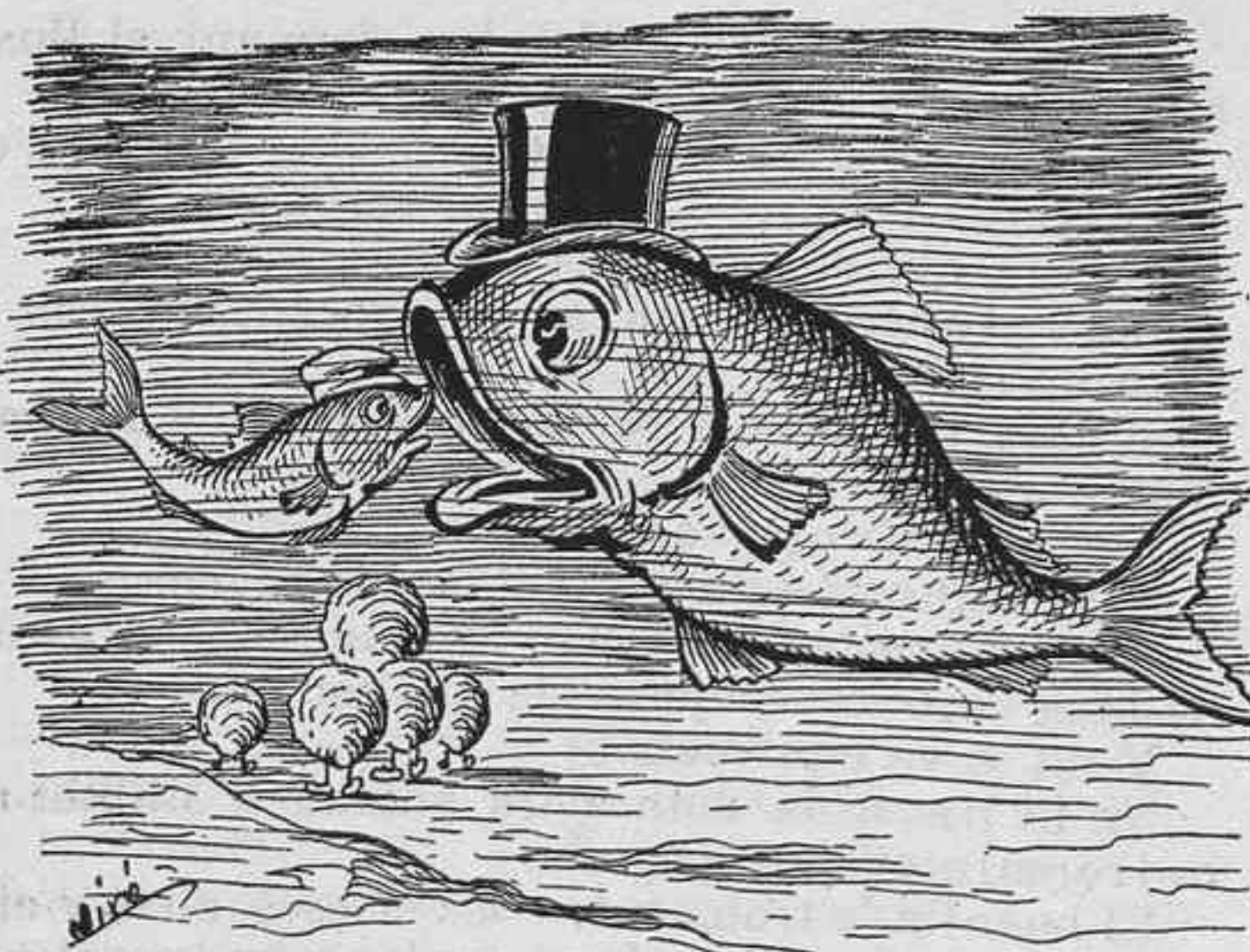
—'L trobo molt confús.

—Perque no hi entens pilota.

—Alante, Congre.

—Adeu, Llús.

L' HISTORIA ETERNA

El peix gros se menja al xich.

MITING SUBMARÍ

En las profunditats d'aquestes masses líquidas, de superfície tranquil·la y quieta unas vegades ó esferehidora y ressonant altrás, que 'n dihem *mars*, s'hi agitan tot sovint lluytas formidables, convulsions precursoras d'una tempesta social.

El *Tauró* y la *Ballena* (ó siguin l'Estat y l'Església aquàtics) fins ara respectats com els amos y senyors de l'immensitat submarina, s'heu cada dia més difícils de *surar*. Aixó es degut al número infinit de *bacallans* procedents del mar del Nord que venen predicant l'idea nova de l'emancipació.

El *peix serra*, el *peix martell*, las *tintoreras*, y en fi, tots aquells que constituheixen la classe treballadora, están cansats de sofrir y esperar en vá las promesas dels polítics farsants, que, segons una frase del poble submarí, son uns *peixos que s'portan l'oli*.

Y la gran corrent sociològica s'ha establert en totes direccions: desde 'l Báltich al Mediterrani, del mar Azof al Adriàtic. Per xó 'ls mitings, d'un quant temps á aquesta part, se succeheixen d'una manera espatarrant.

El que á continuació aném á descriure, es tal vegada un dels més importants que s'han celebrat en el mar llatí.

A l'hora fixada varem ferhi cap ab el vestit de bú, prenent puesto en una roca destinada als periodistas.

El local ofería un aspecte solemne, grandiosament fantàstich, superior á las imaginacions del somni. A una altura d'uns cinch metres sobre 'l lloch hont era la presidencia, s'hi sostenía una *medusa* colossal, de colors metàlics y brassos fosforescents, produhint l'efecte d'una hermosíssima llantia sospesa d'un sostre *blau marí*. Un sens fi d'*estrellas de mar* s'havían ofert á decorar el lloch del debat, puig se tractava, *nada menos*, que d'un miting de controversia.

El saló estava atapatit de peixos de tots els estaments, á excepció dels aristocràtics *llagostins* que veyan ab fàstich (y ab por) aquesta mena de reunions.

La multitud era tan compacta, que difícilment hi hauría capigut un *agulla*. Entre la concurrència s'hi notava bon número d'individuos del repugnant cos del *Peixo palo*. També en las immediacions s'hi veyan alguns piquets de *civils* (vulgo arengadas) á punt de fer una *truita* de tot aquell *xanguet* reunit. Quan els *pops* de l'autoritat exhibían tanta forsa, á la forsa havían de creure que s'tractava d'un miting *mónstruo*.

Un *peix martell*, de mirada penetrant y aletas nerviosas, ocupava la presidencia. Al seu costat, el delegat del govern, un *jefe* de la ronda de la *Tunyina*; als peus d'aquest ja hi havia un grapat d'*ostras verdas*.

Ab brevetat, pero ab frases molt enérgicas, va explicar el president que l'objecte que 'ls aplegava era 'l de aportar ideas y *rumbos* nous que tendessin á la millora de las classes *assedegadas*.

Y va llensar terribles anatemas contra 'l *cranch* catalanista, que no desitja altra cosa que tornar al

temps de las *galeras*; va tronar contra 'l *rap* administratiu; va dir pestes del *peixo-palo*; va tenir frases de violenta indignació contra 'l gran *pop tentacular* de la burgesía; contra las *llagostas*, sas amigas de bacanal; contra 'l luxu insultant de las *perlas*; contra 'l desvergonyiment de las *trujas*...

Y després de llensar una indirecta al déspota *peix-espasa*, afegía:

—No hem d'admetre, companys, una justicia que 's basi en aquest principi: «*el peix gros se menja 'l petit*», prenent que aquesta es una llei de la vida. ¡Mentida! Viure vol dir bellugarse lliurement, poder pensar ab independència. Y aixó, digueu: ¿se 'ns permet á nosaltres? Aquí mateix, aquí al costat tinch un individuo de la *Tunyina* que apunta tot lo que dich; entre vosaltres hi ha *peix prudent* que us vigila, y els *civils* els tenim per aquí á la vora. ¡Y encare 'ns volen fer creure que vivim... sí, que vivim com el peix á l'aygua!

Donchs, per xó, companys, ens convé com l'aygua que bevém unirnos tots com un sol peix, y cridar: ¡Prou tiranía! ¡ja estém cansats d'estar ab l'aygua fins el coll!

—Cuidado ab la llengua—va interrompre un *llenguado*—ja sabs que *per la boca mor el peix*.

EL PRESIDENT.—No hi fa res. El peix que no es estantís, el *peix mascle*, deu tenir conviccions y sostenirlas ab energia. ¡Donchs, qué! ¿Som *peixos sense sanch*, nosaltres? El peix que té un ideal y aspira á realisar-lo no ha de fer com l'*anguila* que sab escórrers quan convé, ni ha d'imitar al *congre*, que tant bé 's troba *entre dugas ayguas*.

UN CONGRE.—Demano la paraula pera contestar á una alusió personal.

EL PRESIDENT.—Ja podeu xerrar.

EL CONGRE.—¿Ens havém congregat aquí pera que se 'ns insulti ó pera tractar de la qüestió social?

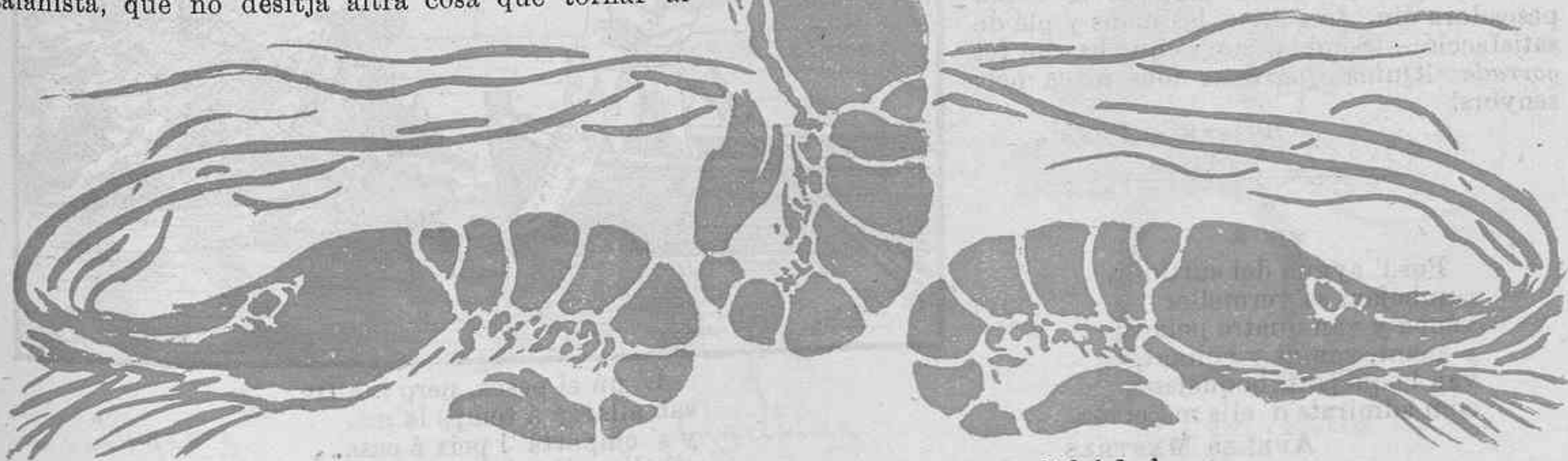
EL PRESIDENT.—Ens havém reunit pera dir veritats, sino que, quan aquestes son poch agradables, llavors se 'n diuen insults.

Y quan el congre anava á rectificar, el públich va armar un *mulladé* de mil *petxinas*, cridant:—¡Deuli aygua!—*Te veo besugo*...—¡No val á badar!—¡Tens masses *conexas*!—¡Congriol, en fi... *ila mar!* Y encare que 'l congre no es peix d'escamas, va *escamarse* desseguida y desaparequé avergonyit.

Passat aquest petit incident, va pendre la paraula una *sardina*, molt viva, que va demostrar *saber nadar y guardar la roba*:

—Companys: Ja ha arribat l'hora de que 'l rebutjat *xanguet* y tot el *peixi minuti* fassi sentir la seva veu y cumplir la seva santa voluntat. *La tempesta e vicina*. Els *peixos grossos* la veuen venir y 's capbussan y nedan esparverats; *no saben per quins mars navegan* y 's troban en una *mar de confusions*. ¡O terror dos mares! Uns creuen que s'acosta un altre *mar Roig*, altres que hi ha 'l *mar Negre* per entremitj, y tots els que tenen medis emigran á un *mar Pacífich*. ¡Oh, qué valents els nostres *pops*! No hem fet més que amenassarlos y ja 'ls tenim esporuguits; son peixos que *ab poca aygua s'ofegan*, els pobres.

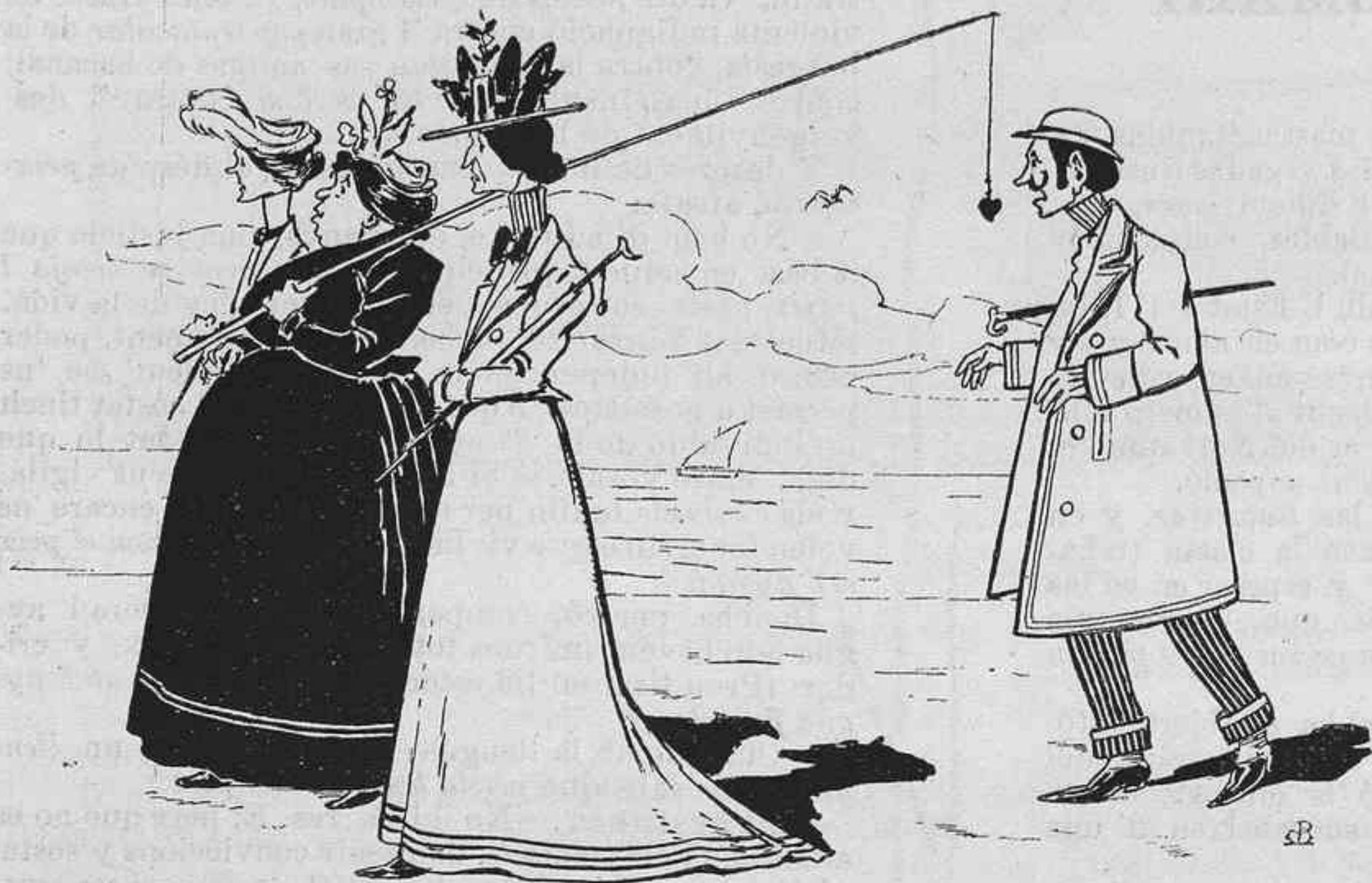
Pero no tremoleu, rassa degenerada, *peixos de surtidor*; no volém sanch ni fetje... de *bacallá*; no volém res de lo vostre, ni sisquera 'ls procediments. No volém més que demostrarvos la nostra forsa, que un dia las *classes assedegadas* han de desplegar, si no us mostreu més rahunables, més altruistas; no

El plat es apetitós,
pero 'l comprarlo es amarch:

si no esteu molt bé de bossa,
mireulo y passeu de llarch.

LA PESCA DEL LLUBARRO

—Ben serias, noyas, que ja pica.

volém sino que la tranquilitat y la bonansa universals regnin en nostres mars.

La tiranía está agonizant: els *llossos* escassejan y els *burros*, que tant abundan en aquestes ayguas, van deixant de serho. ¡Y ay de vosaltres el día que la massa submarina s' adongui de qu' en el cap hi porta una substancia que se 'n diu *fósforo*! No hi valdrán llavors las promesas de germanor que 'ns veniu predicant, mentres ens feu morir de sed. El poble comensa á véurehi clar: las vostras lleys no son més que l' *am* y l' *esqué* que 'ns escanyan; la vostra filantropía, *moixama* pura, y tot els propòsits de regeneració, son cants enganyadors de *sirena*, mito que ja no admet la nostra rahó.

Per lo tant, companys, encare que sigui cert que *las ostras no s' obran per la persuasió*, no ha de *minvar* la propaganda del nostre ideal. La persuasió es una forsa formidable. Convencemnos y convencém als altres de que tots tenim el deber al treball y que tots tenim el dret á la vida. (Gran entusiasme en las massas y crits de ¡visca la vida! ¡La sardina té rahó!)

Un terror pánich, impossible de descriure, s' apodera de la multitud. Tothom fuig esparverat. Ningú sab lo que passa. Desapareix com per art d' encantament la majoria compacta, escapantse d' aquell *fenòmeno* imprevisit uns quants peixos que no tenen ni esma de comentar lo que acaban de veure. Una *oipia*, tant sols, exclama ab veu planyívola:—¡Un cástich de Neptuno, germans! ¡Un cástich de Neptuno!

En la platja se sent un crit que 's repeiteix continuament:—¡Oh... oh... issa! ¡Oh... oh... issa!

Y un que deu ser l' amo de la barca pescadora diu, fregantse las mans y plé de satisfacció:—¡Sembla, noys, que havém fet gorrada! ¡Quína *Quaresma* més maca pels senyors!

ROSSENDO PONS

Per l' aygua del surtidor,
rumbejant sa vermellor
vénen y van quatre peixos;
y anant, venint y voltant,
van boquejant, boquejant,
com admirats d' ells mateixos.

APELES MESTRES

LA INTELLIGENCIA
DE LAS TUNYINAS

Conta un tal Roudeleci, célebre naturalista, que en ayguas del Pacífich y á la vora d' Esmeralda (Ecuador) hi ha una classe de tunyinas blancas que aixís que 's pon el sol, comensan á cantar, ab la circunstancia especial que, per ferho, no tenen necessitat de sortir á la superficie del mar. «El seu cant, escoltat desde la meva embarcació, diu en Roudeleci, 'm feya l' efecte complert de una gran orga armoniosa sentida á regular distancia.» D' aquests peixos artistes ne diuhen *músichs*.

També assegura 'l mateix historiador la existencia dels *sábals*, uns exemplars de la mateixa familia de ditas tunyinas que, igual que las aranyas, tenen una gran fatlera per la música y segueixen el compás de una melodia ab

perfecció. Varen ferse las probaturas del extrany fenómeno á Vichy: el sabi naturalista, acompanyat de una dotzena de músichs y de numerosos admiradors y alumnos, va colocarse en un entarimat construït expressament y á una senyal convinguda va rompre l' orquesta en un wals esbojarrat que las camas dels convidats se n' hi anavan. El resultat no va ferse esperar gayre; infinitat de tunyinas animadas per las reñladas del cornetí, saltavan fora de l' aygua y, redressantse sobre la qua, giravoltavan ab rítmichs moviments y acompassadas evolucions. Després dels *wals* vingué una americana luxuriosa d' aquellas tan *quietas* que també varen ballarla ab l' idiosincrassia dels sarauhistas consumats.

Y lo mateix ballarían un *menuet* ó uns *rigodóns*, (afegeix en Roudeleci) si 'ls balls de quadro formessin part de la seva etiqueta.

Y els castellans quan volen tractar á una persona de tonta li diuhen *cabeza de atún!*... Vaja, qu' aixó es ser molt *llús*.

M.

ELS DOS DOMÉNECHS

L' un el pesca, pero l' altre
sab allargá á temps la má.
y s' emporta 'l peix á casa.
¿Se l' arribará á menjá?

PLAT DEL DIA

BOUILLABaisse

Un pop al seba.

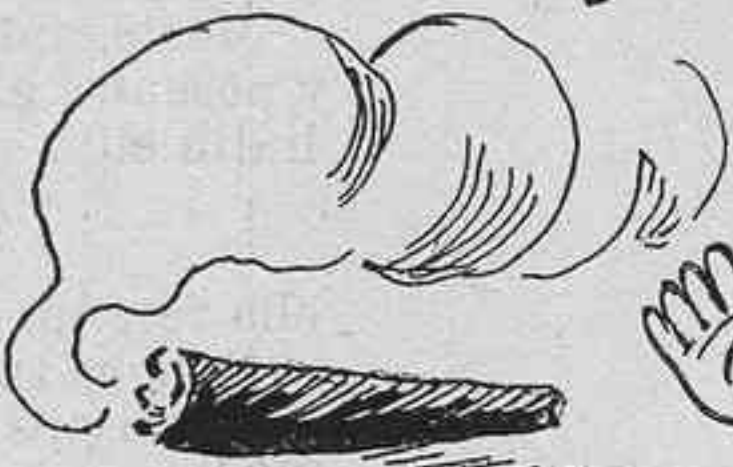
Peix sense sanch

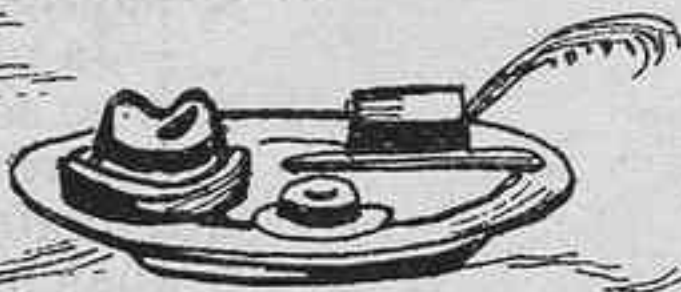
Rap.

Una tintorera.

Una llagosta.

Barretets

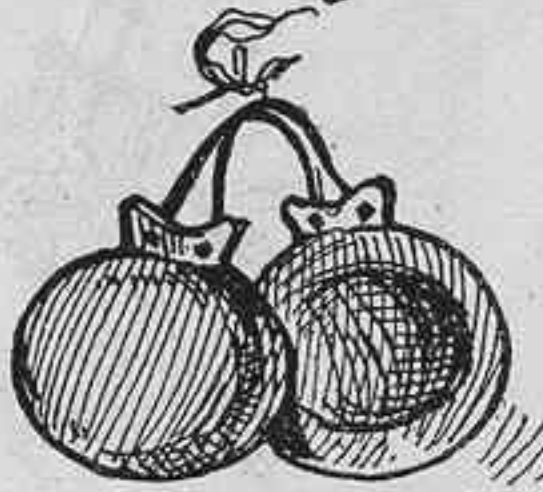
Molls.

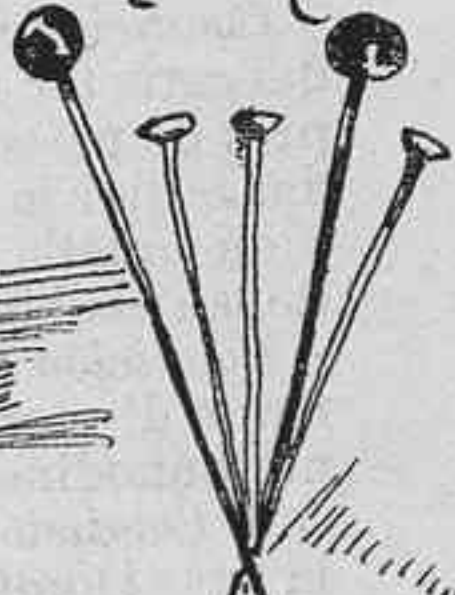
Una tunyina.

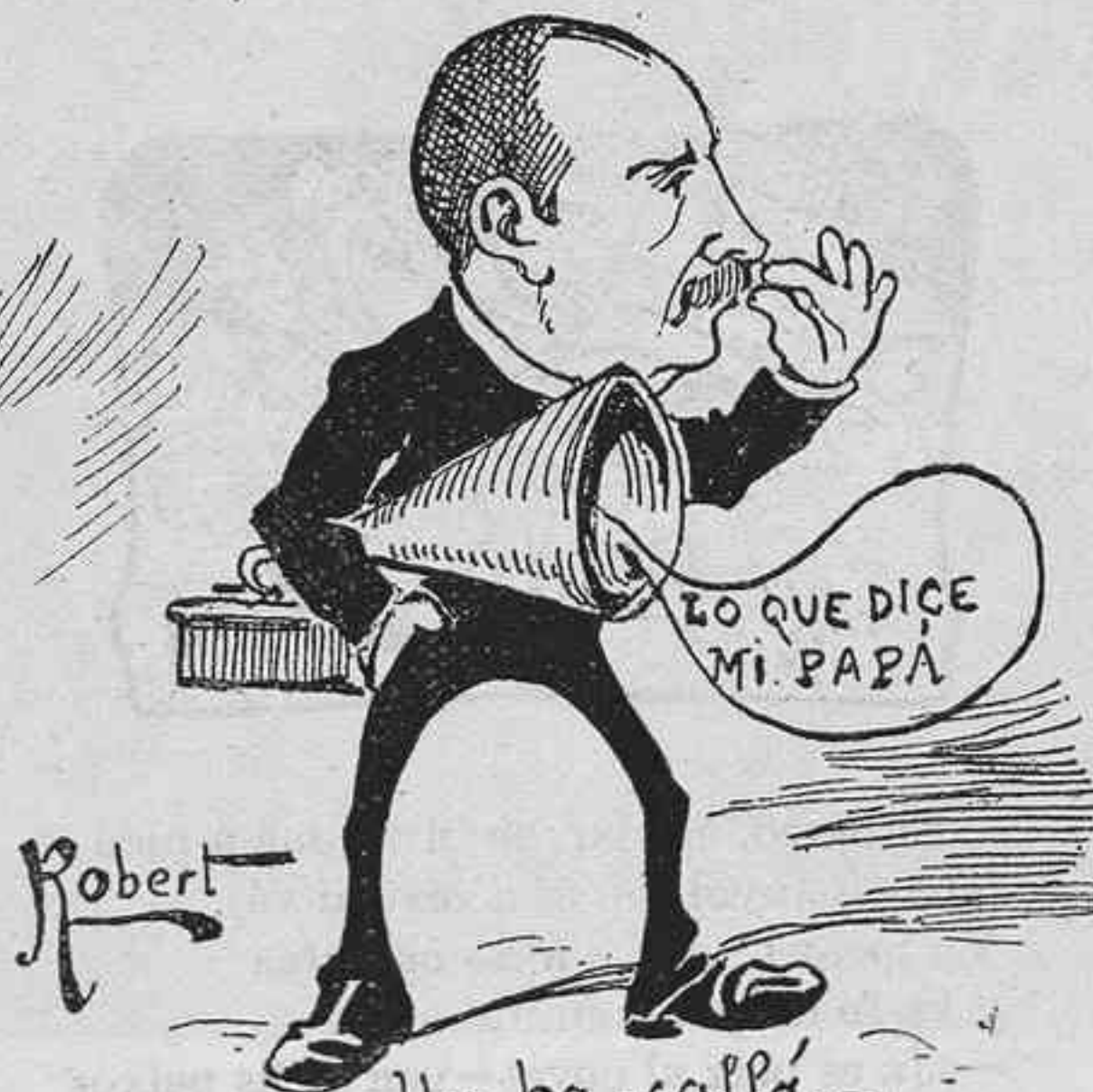
BURRETS.

Castanyolas

Agullas.

Robert

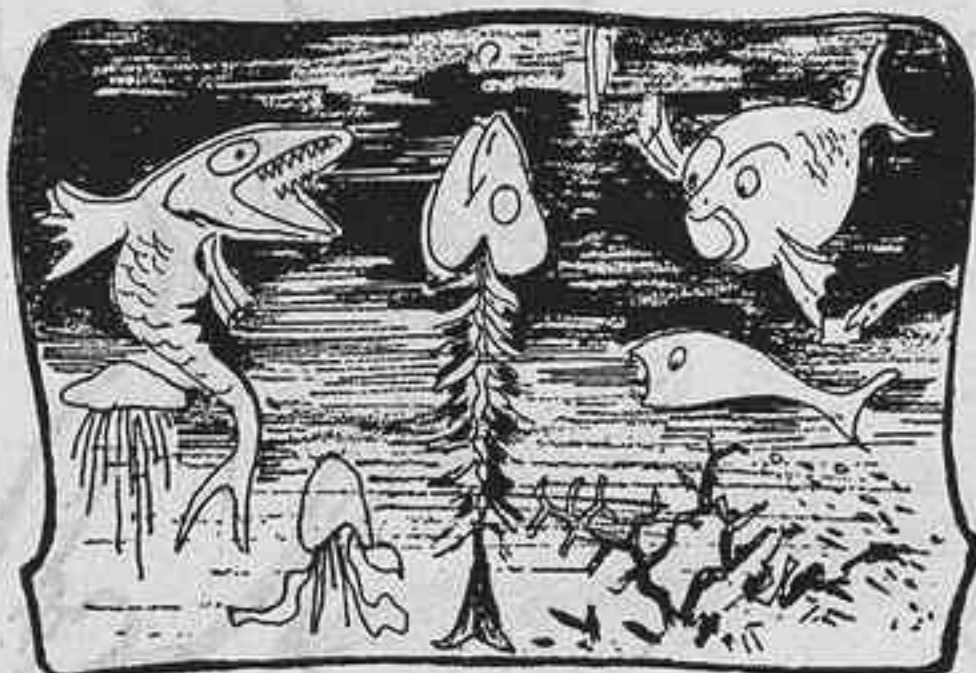
Un ba-callá

Dibuix de J. ROBERT

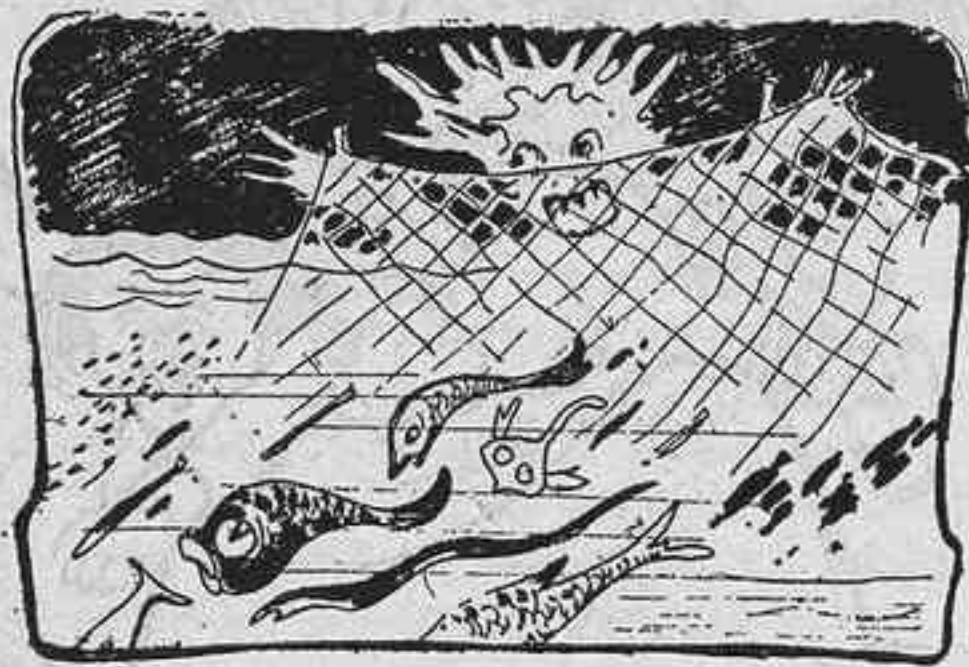
VENJANSA SUBMARINA

QÜENTO DE NOYS

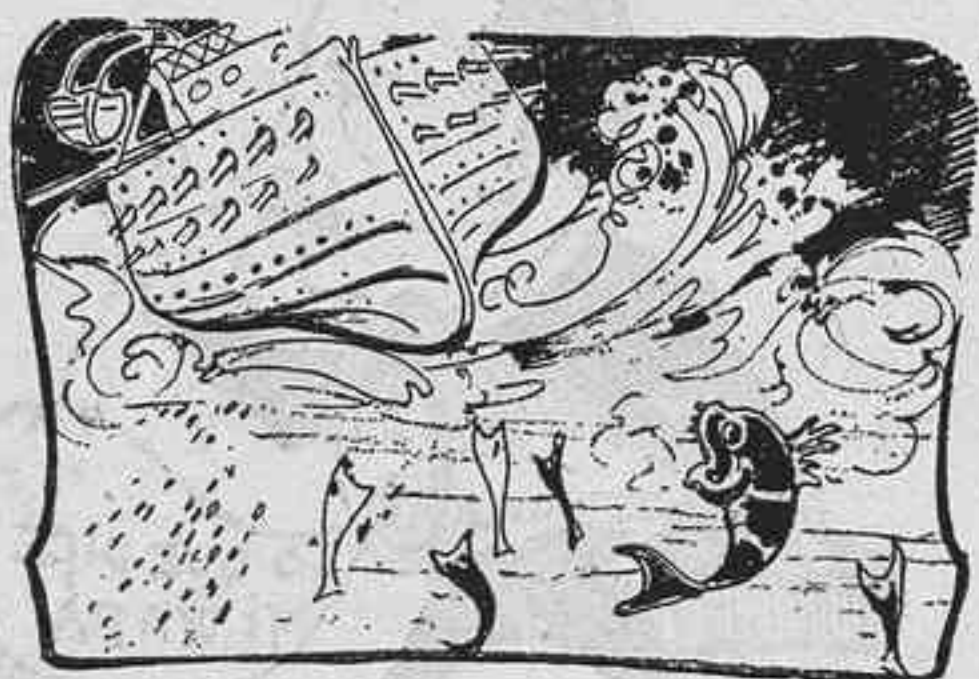
Vetaquit, donchs, qu' una vegada
'nava baixant al fons del mar
un esqueleto de llubarro,
tristas resquicias d' un dinar.
Horroritzats, al veur'ho, 'ls peixos
no s' ho sabfan explicar.

Van indagar qu' aquell espectre
era l' espina d' un captiu
y que cad' any l' home dejuna
menjant peixet inofensiu.
Desde llavors, cada Quaresma,
feyan els peixos el cap viu.

Pero la sort va volguer prompte
que per la banda de ponent
se distingís un gros navío
plè de canons y plè de gent.
Al divisarlo, irats, els peixos
van empaytarlo tercement.

El barco, es clar, se 'n va aná á pico
(era espanyol, no es d' extranyá).
Va tocar l' aygua á las calderas
y va fé un pet com un' aglá.
—¡Ja es peix al cove!—van dí 'ls peixos
al veure caure 'l capitá.

Se 'l van fer seu tot desseguida
y, preparantse pel festí,
li varen treure las sabatas,
van escatarli 'l pel moixí...
Y á la salut de la Quaresma
tranquilament se 'l van cruspí.

MERO PAGELL

IDILI DE PEIX

Ell era prim y magre com un *congre*,
ab la cara y el coll tot plé de *barbs*;
ella tenia hetxuras de *sardina*
y els ulls *molls* de coló de *peix sens sanch*.
Mastegant la *llagosta* d' un habano
y posantse el *barret* agairellat
li diu ell:

—¿Que... d' aixó?

—No siguis *burro*,

ella respón;—per xo no *cal amars*.

—Donchs trobo que 's fe 'l *llus* no aprofitarse...

—No diguis *dis-barats*.

Tú lo que buscas, fent el *sala-mero*,
es ficá má al *cistell* pera fé el *rap*,
pro si no 'm donas algo per *agullas*
t' haurás de fer *enrera* com els *cranchs*.

—Ja no faig res per tú si no hi ha *anguila*
que no soch cap *xanquet* de catorze anys,
y encare que tú siguis una *aranya*
que agafas *truytas* sense anar *descals*
y quan alguna pista has fet *amploya*
t' inflas com un *pagell* de *vanitat*,
havéntelas ab mí rebrás *tunyina*
si 'ls *musclos* de la quilla vols pescar.

Y al sentirse eixa pluja de *llenguado*
ell abaixá la *cloca* y... *iva-callá!*

JEPH DE JESPUS

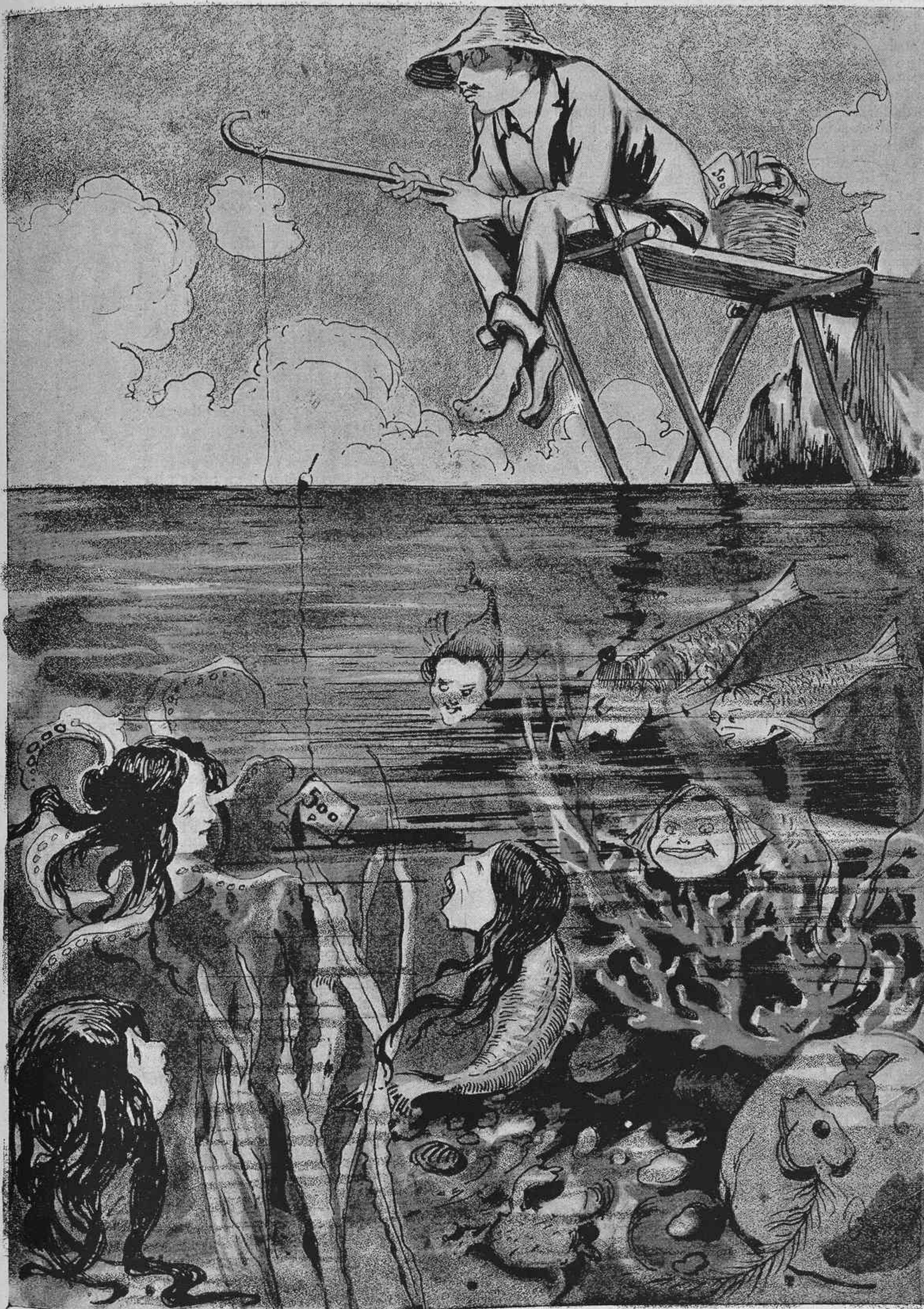
PRINCIPAL

Condición humana es per molts marits la de cansarse del carácter massa melós de la seva costella. Pero després de passar per certs tránsits, troban qu' es mil vegadas millor la mel dels mimos que l' amargor dels celos, y de aquella mel que avants els empalagava, fins se 'n llepan els bigotis.

Condición humana es per autors com el Sr. López Marín la d' escriure comedietas molt cuidadas; pero també molt anodinas.

Y *Condición humana* per artistas com la Srta. Prado, la Sra. Domínguez y 'ls Srs. Balaguer y Navas, es la de representar fins aquellas comedietas que no van en lloch, ab tot l' esmero qu' emplearían ab altrás de mes sustancia.

AL MAR DEL AMOR

Dibuix de O. JUNYENT

El millor esqué.

LICEO

L' últim director de la tanda de concerts de Quaresma es un alemany que 's diu Panzner, y no perque haja sigut el darrer podrà afirmar ningú que sigui l' últim redolí de l' auca.

Molt al contrari. Pel seu coneixement perfecte de las obras qu' executa, per la serietat ab que conduheix la batuta, per la forsa de convicció que sab trasmetre als professors de l' orquesta, que al obehirlo atents, brodan verdaderas maravellas, se fa digne dels aplausos calurosos, entusiastas, que 'l públich va tributarli.

En els tres concerts, se pot dir que no hi ha hagut pesa perduda: si l' una vá anar bé, l' altra millor.

Y lo més sorprenent es que aquest resultat tan extraordinari vá conseguirse ab tres ensaigs no mes.

Aixó sols indica fins ahont podrían arribar els músichs de Barcelona, si trobessin una mica de protecció y sapiguessin subjectarse, baix la batuta de un mestre com en Panzner, als saludables efectes de una estreta disciplina artística. Llavors no fora tan necessari que vinguessin las grans orquestas extrangeras á assombrarnos.

Desgraciadament els que contan ab recursos per ferho, s' estiman més dedicarlos á realisar una especie de sport musical, encare que hajin de anar á buscar abonats per compromís á preus caríssims, que invertirlos en una obra educativa y de verdadera cultura.

Terminada la serie dels concerts del Liceo, cal consignar que 'ls Srs. Ribas y Estradé, que 'ls han tingut al séu cárrech, han complert ab excés els compromisos que van contreure. Es á dir, han fet mes de lo que devían.

Y si 'l públich en general no ha correspost als seus esforços y sacrificis, fentlos tal vegada víctimas de certas miserias petitas, la seva formalitat y la seva inteligencia 'ls fá doblement acreedors á un calorós aplauso.

NOVEDATS

La alquería de los Sauces, es un' obra francesa, que molts anys enrera, feya espurnejar las llágrimas als ulls de las nostras mares y hasta si tant m' apuran diré que de las nostras avias.

En aquell temps se titulava: *La alquería de Bretaña*.

L' obra, encare que de un carácter antiquat es interessant, té algunas escenas ben desenvolupadas, y dona peu á la companyia y principalment al primer actor Sr. Muñoz, pera lluhir sas especials condicions.

TÍVOLI—CIRCO EQÜESTRE

Encare que á las acaballas de la temporada, debutan artistas com els escéntrichs Nathal, verdaderament notables.

En la pantomima *El odio de un mono* demostran de una manera graciosa y á la inversa, la famosa teoria darwiniana.

N. N. N.

ELS SET PECATS CAPITALS

VI

Gola

Ja ha arribat, germans meus, l' hora del ápat.
Si teniu mal de cor, matéu el cuch.
Pero tinguéu en compte qu' es Quaresma
y el plat del día, avuy, es peix ab such.

La gola es el pecat del menjá y beure;
es l' ideal dels borratxos y els *gourmands*;
es la voracitat dels antropófachs,
dels regidors, dels cómichs y 'ls cessants.
El gran Noé, patriarca de las vinyas
y en *Baltasar* del célebre festí,
golafres fills de Ceres y de Baco,
ja eran amichs dels talls y del bon ví.
Desde 'l clássich sopar dels dotze apóstols,
s' han distingit per grans devoradors:
el pobre Fontrodona y l' Heliogábal,
el mes fart dels romans emperadors.
Com tots ens nivellém al cementiri,
á la taula, menjant tots som iguals;
un tech universal de tots els homes
arreglaría las qüestions socials.
Els antichs celebravan ab *agapes*
els éxits de las sévas religións,
menjant, avuy se *zanjan* desaffos
y 's conmemoran grans revolucions.
Latificat cor homo bonum vinum
diu la Santa Escriptura, y no es vritat;
si aixó fós cert, el Beco y l' Angel Muro
no s' haurían pas mort tan aviat.
Aquell que vá á menjar galeta á bordo;
l' anfitrió de tal *lunch* ó tal *banquet*;
la nena llepafils que tot lo día
llamineja bombóns de café ab llet;
el massafart qu' empayta donas grassas;
aquell que tant s' ho estima crú com cuyt;
l' arrossayre que vá per tot de gorra...
tots aquets tenen sempre un budell buyt.

S' ha dit que per nutrí 'l cervell dels homes
el menjá ha de ser grás, fort y exquisit.
¡Ignorancia *supina*! En Peyo es sabi,
y es un *gourmet* pel bacallá bullit!
Jo us juro, tasta-olletas y farts d' olla,
que son més saludables las costúms
de 'n Kneipp y de 'n Tolstoi, que s' alimentan
d' escayola, verduras y llegúms.
Deixéuvos de *crustáceos* y *plumáceos*;
deixéuvos de *sauterns* després del peix.
Ab un *civil*, un plat de *filarmónicas*
y un got de ví, jo hi poso un pam de greix...
Els requisits no 'n son d' assimilables,
ni 'l ví del Rhin, ni l' ostra, ni 'l faisal...

Germá, accepta el teu *pá de cada día*
y dona'n mitj, si pots, al teu germá.

Per omnia *fécula feculorum*.

FRA NOI

DE HEINE

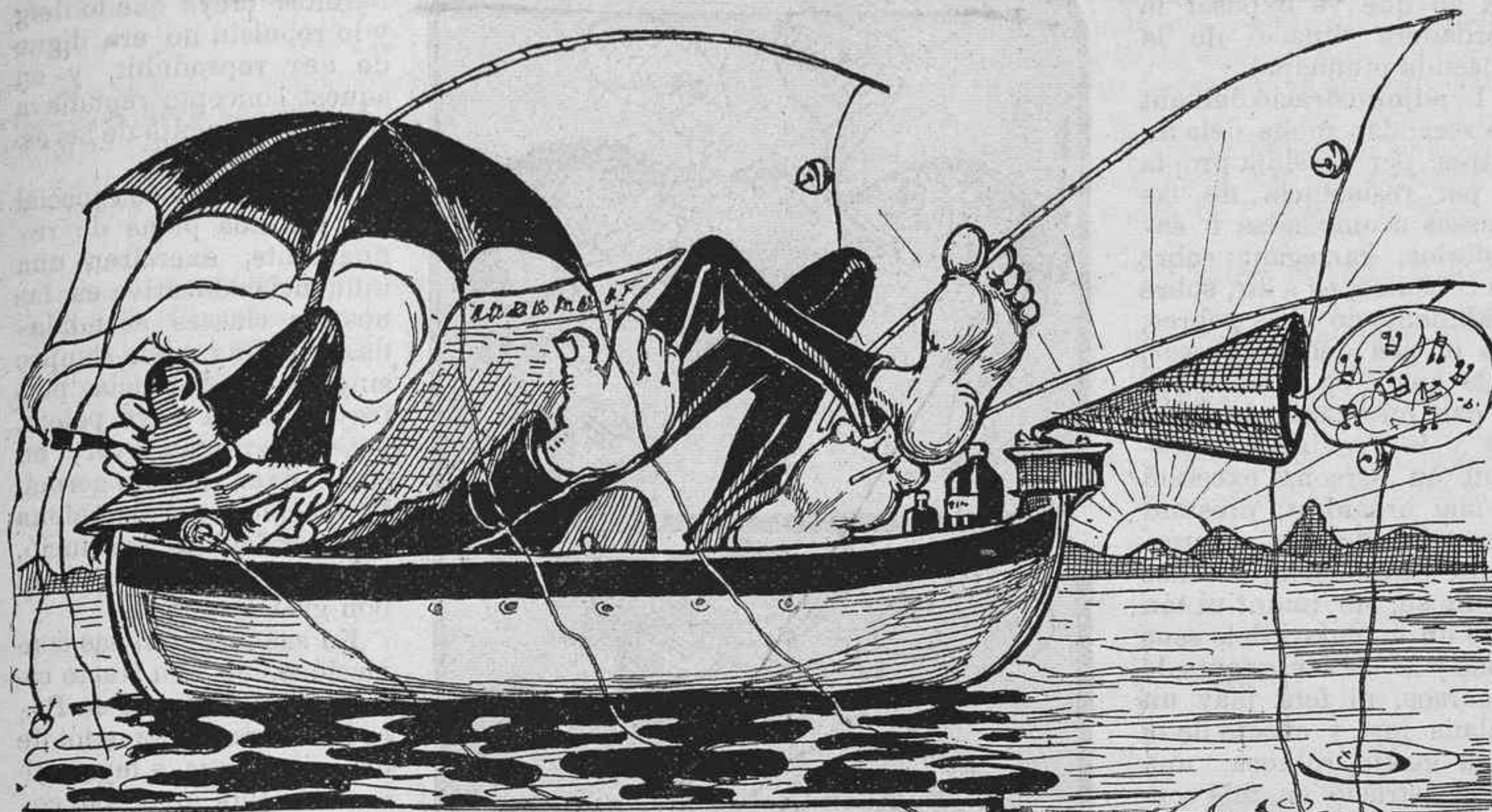
Mena á la platxa 'l teu bót
pescadoretta galana.
Asséute aquí, vora meu,
la má meva en tas mans blancas.

Ton capet ros y aixerit
damunt del meu pit descansa,
ja que ta vida, sens por,
confías á la mar brava.

El cor meu, igual que 'l mar,
té 'ls seus perills y borrascas;
mes, com en ell, en son fons
las mareperlas s' hi amagan.

ALTER EGO

PESCANT A LA MODERNA

ESQUELLOTS

L' Arrendataria de las contribucions que al instalarse va fer be-
nehir el local pel rector de la Bonanova, ara que té 'l negoci en
marxa, celebra funcions religioses á la parroquial iglesia de la Mer-
cé, en honor del patriarca Sant Joseph.

Que 'm perdoni 'l Sr. Febrer y Sistachs; pero 'm sembla que l'
Arrendataria no ha tingut prou bona má en l' elecció del seu pa-
tró. No es á Sant Joseph á qui li correspón la missió de amparar
els negocis de l' Arrendataria, sino en tot cas á Sant Bartoméu, á
qui, segons el *Flos sanctorum*, li van arrancar la pell de viu en viu.
Com als contribuyents espanyols.

A no ser que 'ls directors de l' Arrendataria s' hajan fet el se-
güent càlcul que bé podria ser:

—Aquí á Barcelona, á lo que tirém, no es tant á cobrar la con-
tribució ab la puntualitat que marca la lley, com á percibirla ab
els recárrechs y 'ls apremis que s' imposan als morosos. En aixó
estriba 'l negoci. Per aixó las més de las vegadas deixém de tro-
bar el domicili dels *paganos* per exigirlos la quota seca y pelada, y
un cop ha passat el terme de la recaudació voluntaria, 'l trobém
per notificarlos que han incorregut en els recárrechs. Es una gra-
cia que 'ns otorga el cel en pago á la nostra esmerada religiositat.

Pero 'ls favorecuts ab aquesta ganga s' irritan y 's donan al di-
moni.

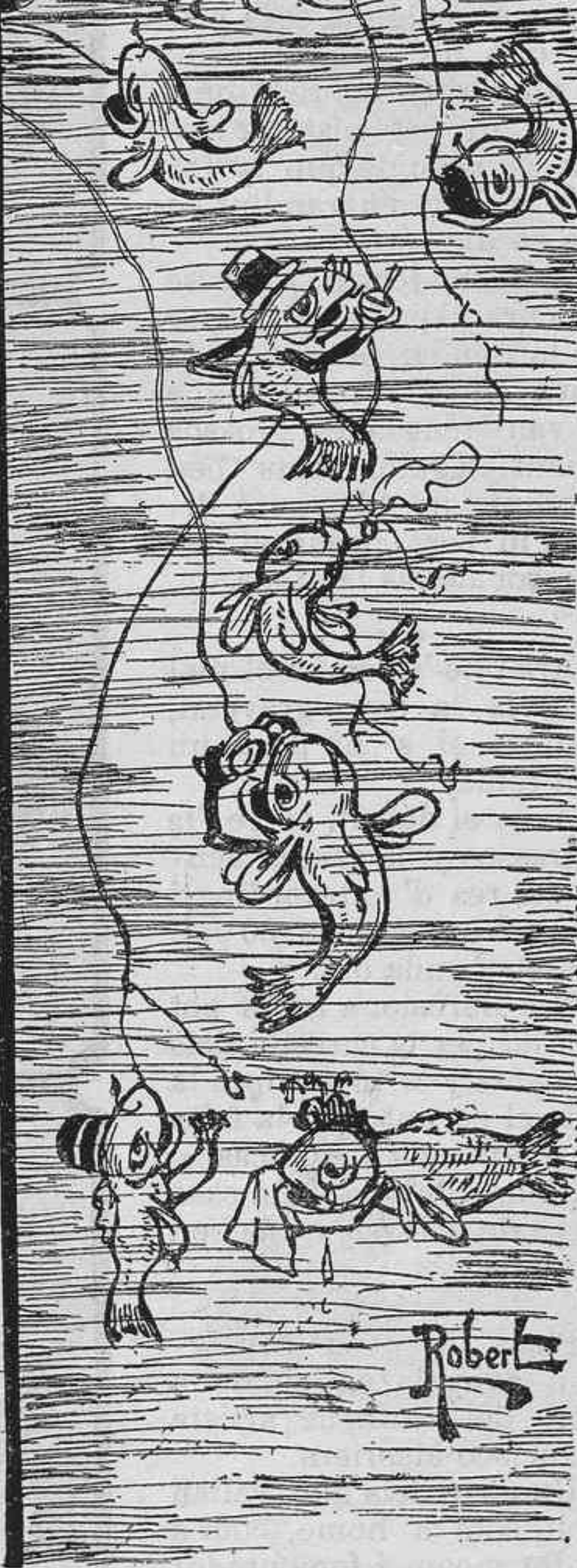
En aquest cas res millor ni més convenient per la salvació de la
seva ànima, que recordarlos que 'l patró de la Arrendataria es
Sant Joseph, modelo y prototipo de la santa virtut de la pacien-
cia.—

Si es aquesta la consideració que s' ha fet l' Arrendataria, al escu-
llir per patró al virtuós y pacientíssim patriarca, s' haurá de re-
conéixer que fins á cert punt está en lo just.

Pero ja qu' está tan ben relacionada ab l' Iglesia, hauria de
procurar alguna gracia espiritual en favor dels contribuyents apre-
miats.

No seria mal que lo que se 'ls fes pagar de més en apremis, se 'ls
condongués en indulgencias.

¿Qué me 'n diu de aquesta combinació l' ilustre rector de la Bo-
nanova?

Per 'quest sistema no 's té caló
y 's fa una *saca*, que Deu n' hi dó.

Un aplauso al Sr. Sunyol per la claretat y la valentia ab que va exposar la verdadera situació de la Hisenda municipal.

L'administració deixant de recaudar molts dels arbitres, per dessidia propia y per resistencia de las classes acomodadas á satisferralos; carregant sobre 'ls consums, es á dir, sobre l'alimentació dels pobres, tot el pés dels ingressos, dels quals se'n enduhen la part més sanejada l'Estat y la Provincia; sostinent un personal excessiu y mal organitzat; prestant serveys deficientes y caríssims; gastant sempre sense tó ni só; no tenint ni tan sols un inventari dels seus béns y de las sevas fonts de recursos, ni fent may un balans just y exacte de la seva gestió ruïnosa: una administració en tals condicions es alguna cosa pitjor que un camp perdut: es un garbell sobre 'l qual no s'hi pot sostenir res per la rahó de que 'ls forats se van engrandint de día en día.

Aquests forats prou se procura tancarlos ab paper de la Deuda: pero á cada nova emissió resulta que 's van fent més grossos Anant seguint aixís ben prompte no hi haurá diners ni pera pagar al impressor de las láminas.

Ara que 's coneix el mal en tota la seva gravetat, veurém si s'hi posa un bon remey.

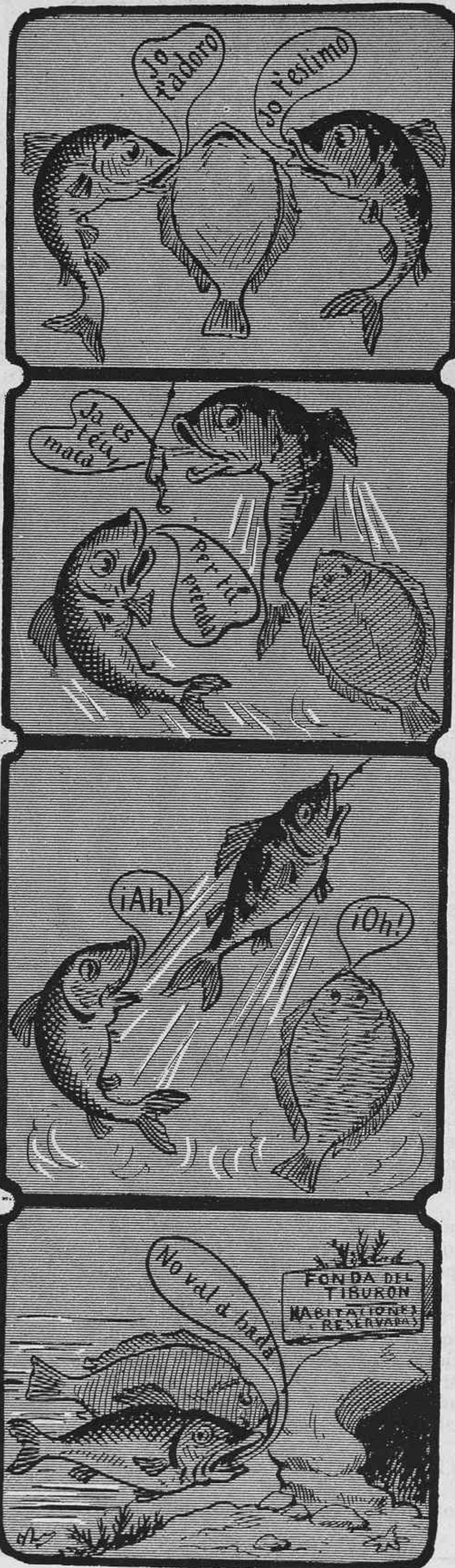
Avuy el déficit, entre 'ls ingressos y 'ls gastos, sense fer res d'extraordinari s'aproxima á unas 30 mil pessetas cada día.

Y á Barcelona no 's pot menjar per la carestia dels aliments y 's té sempre la vida al encant per la falta de condicions higiénicas ¡Pobra Pubilla de la casa plena de goteras, estás ben perduda!

Plens de pena consigném avuy la noticia de la mort del eminent artista Francisco Masriera.

Un altre dels que valian molt, com á home, com á pintor y com á fomentador de la cultura y del bon gust, que 'ns ha deixat per sempre més.

UN DRAMA AL FONTS DEL MAR

Ab música del Wals de las olas.

[En Masriera sigué un enamorat constant de l'art hermós: creya que lo lleig y lo repulsiu no era digne de ser reproduhit, y en aquest concepte repudiava certs atreviments de las escolas novíssimas.

Sos quadros y en especial sos retratos plens de refinaments, exerciren una influencia educativa en las nostras classes acaudaladas, que tingueren sempre singular preferencia pels fruyts de la seva paleta.

Com artista joyer, en companyia de son germá, D. Joseph, feu á Barcelona una verdadera revolució, enlassant la riquesa ab el bon gust.

En sas ideas, en sas conviccions, en son tracte caballerós y lleal, era en Paco Masriera un home tot de una pessa, que 's feya estimar de tots quants el coneixían.

El carácter especial del present número 'ns priva de reproduhir avuy algunas de las obras més celebradas del plorat artista barceloní.

El Sr. Vila, duenyo del kiosko *El Sol* ens suplica consigném, conforme ell mateix ho ha fet present en un comunicat dirigit á alguns periódichs, que no ha rebut cap encàrrech de la *Federació obrera*, respecte á pendre nota de las familias necessitadas; qu'encare que l'hagués rebut no hauria pogut acceptarlo ni cumplirlo á causa de sas multiplicadas ocupacions, y per fi, que ha deixat de ser corresponsal pera la venta dels semanaris de Madrit: *La Revista blanca y Tierra y Libertad*.

Ja en Morera ha debutat á Madrit com á compositor.

Va sortir en companyia de 'n Sinesi Delgado á cantar *Las Caramellas*, y segons judici unánim de la prempsa, el llibre no va prou bé; en cambi la música ha sigut extraordinariamente aplaudida, reconeixense á una las grans qualitats de inspiració y domini de la técnica que distingueixen al compositor catalá.

A ser tan llarga y forta la canya, com es hermós y ricament enflocat el cistellet de las ofrenas, las *Caramellas* aqueixas haurían sigut molt fructuosas.

De tots modos es just consignar un fet per lo que pugui tenir de saludable entre certs elements exclusivistas, que tant abundan á Barcelona.

Y es que á n' en Morera, á pesar dels seus antecedents, ningú á Madrid l' ha tractat com á foraster.

Després de passar els ulls per l' últim número de la revista *Hispania*, en que 's dona un bombo descomunal al arquitecte Puig y Cadafalch, son molts els que 's preguntan:

—¿Quí es en arquitectura la més legítima gloria de la nostra terra? ¿En Puig y Cadafalch ó en Doménech y Montaner?

Una manera de sortir de duptes:
Que s' ho fassin á palletas.

Un rasgo de humorisme qu' espigolo de un periódich extranger:

Després de més de vint anys de sentirse molestada y de recorreá un acreditat metje que casi diariament la visitava, va morir á París una senyora molt rica.

Y 's trobá en el seu testament la següent cláusula:

«Lego al Doctor J... á quals cuidados exquisits dech l' haver viscut tants anys, tot lo que, després de la meva mort, se trobará en l' armari gran de la meva cambra dormitori.»

Va obrirse l' armari ¿y saben lo que s' hi va trobar?

Totas las medicinas, píldoras y potingas, qu' en aquells vint anys el Doctor J... li havia receptat. Estavan intactas, y n' hi havia per assurtir á una farmacia.

Piadosament pensant á n' aquella bona senyora no la va pas fer viure 'l metje, sino 'l bon humor.

UN ADAGI DESMENTIT

Ó PER MENJAR PEIX NO ES NECESSARI MULLARSE 'L TRASERO

—¡Quin esmorsar mes maco... si pogués arribarhil...

—¡Calla! Una idea... Bebent...

—Bebent...

—Y bebent...

—El peix queda en sech, y ja tenim l' esmorsar á punt.

Robert

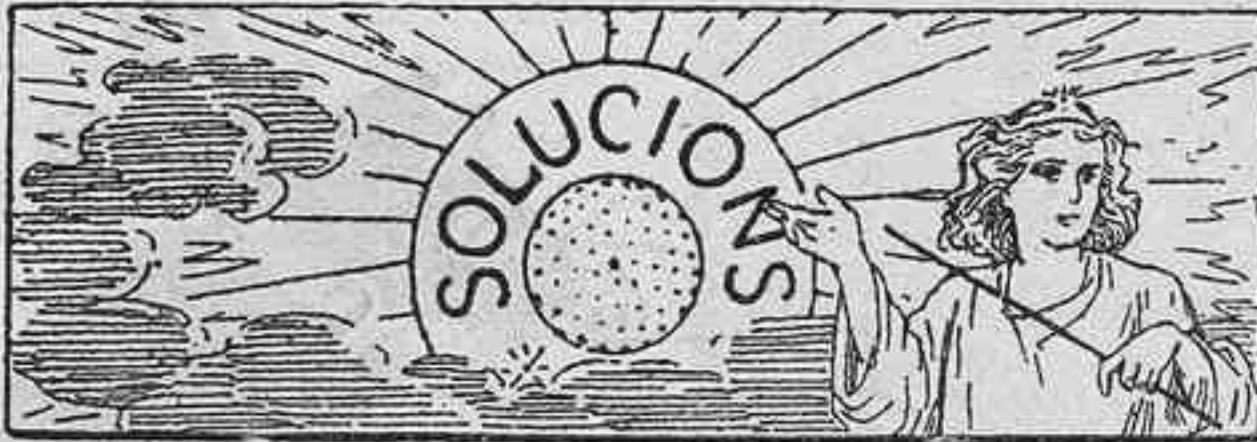
BACALLÀ Á LA GADITANA

(SISTEMA ANGULO)

Remullat del día abans, el bacallà, sense bullir ni res, se trinxa ab la mitja-lluna. S' hi barrejan bossinets ben menuts d' all, de pebrot vermell escalibat y de julivert; y s' hi anyadeixen després ous dusos també á tallets petits. Aixó forma com una pasta de la que se 'n disgregan fragments que 's tiran á la paella després de cubrillos ab una capa d' ou y farina. Se serveixen en forma de bunyols ó croquetas y 's menjan acompanyats d' una salsa mayonesa ó d' un all-y-oli ben fi.

La Matilde, una cigarrera molt salau de Cádiz, assídua concurrent á la taberna *El Telescopio*, assegura que 'l bacallà fet aixís *sabe á gloria* y que ab ell hi casan molt bé las *cañitas de manzanilla*.

Y ho havém de creure. Pera dir veritats no hi ha com la gent d' Andalusia.

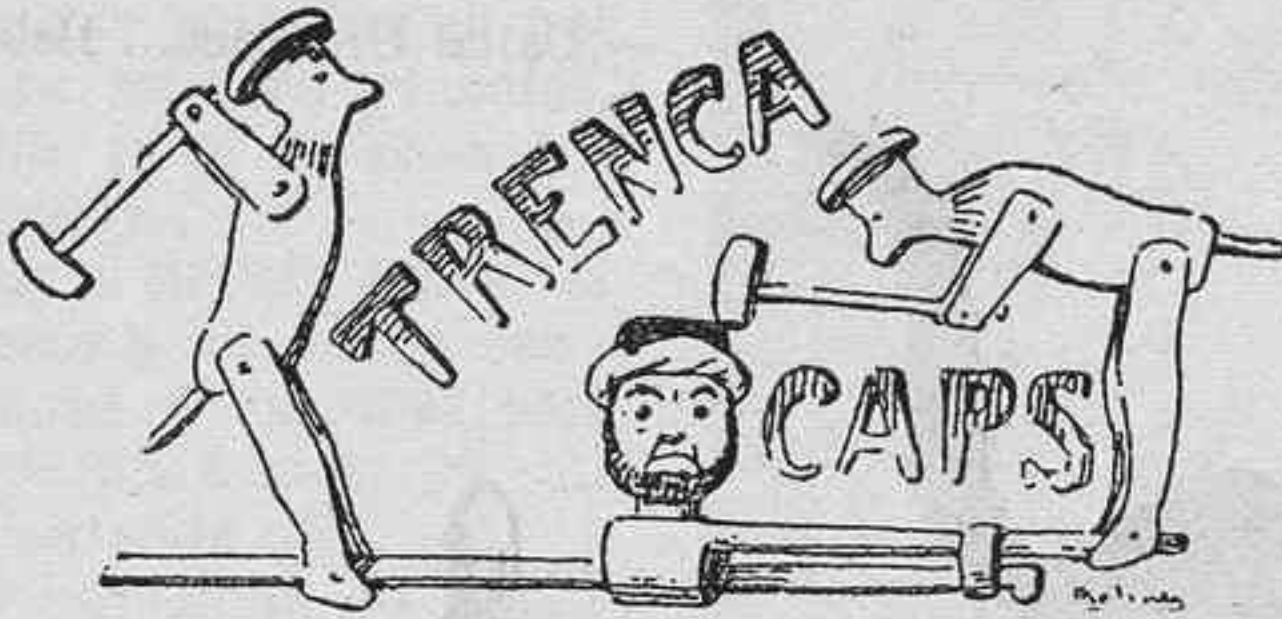

Á LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

- 1.^a XARADA.—*Lli-be-ral.*
- 2.^a TRENCA-CLOSCAS.—*Las personas decentes.*
- 3.^a CONVERSA.—*Nicasi.*
- 4.^a ROMBO.—

M
M A S
M O N A S
M A N L L E U
S A L A T
S E T
U

- 5.^a GEROGLÍFICH.—*Per moscas l' istiu.*

XARADA-SONET

DIÀLECH DE QUARESMA

—¿La total de Quaresma, no li agrada?
—Mossén Lluch, al pensarhi, 'm fa segona
—¿Y que prima vosté?

—La majordona ja prou *tres-versa* qu' es, enfutismada se 'm posa sempre, al dirli: «Reparada, tenfm de fer dejuni.»

—¡Aquesta es bona! com si per dejunar una persona s' hagués de quedá ab gana, *ivatua nada!* A bon segur deu ésser molt *ganuda* la séva Reparada, qu' avuy día la Quaresma de molts es ben volguda puig fé un quan temps de peix tothom ansia.
—Ja li 'n puch *quart* de llus, molls y llagosta; ¡sols vol carn y més carn á tota costa!

F. CARRERAS P.

Una senyora á un jove:

—¿Per qué no 's casa ab la Merceneta?

—¿Ab quina Merceneta?

—Ab aquella nena, amiga íntima de la seva germana. La conech molt: es un ángel.

—Efectivament: es un ángel; pero 's pinta.

—¿Y qué? ¿Ha vist may per ventura cap ángel que no sigui pintat?

En un poblet, un xicot acompanya als forasters á visitar la iglesia, y quan els té dalt del campanar, diu:

—Veuen aquesta campana tan grossa?

—Sí.

—Donchs aquesta campana no toca més que quan arriba 'l bisbe, quan hi ha incendi ó inundació... en una paraula, en totas las calamitats.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta de LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8

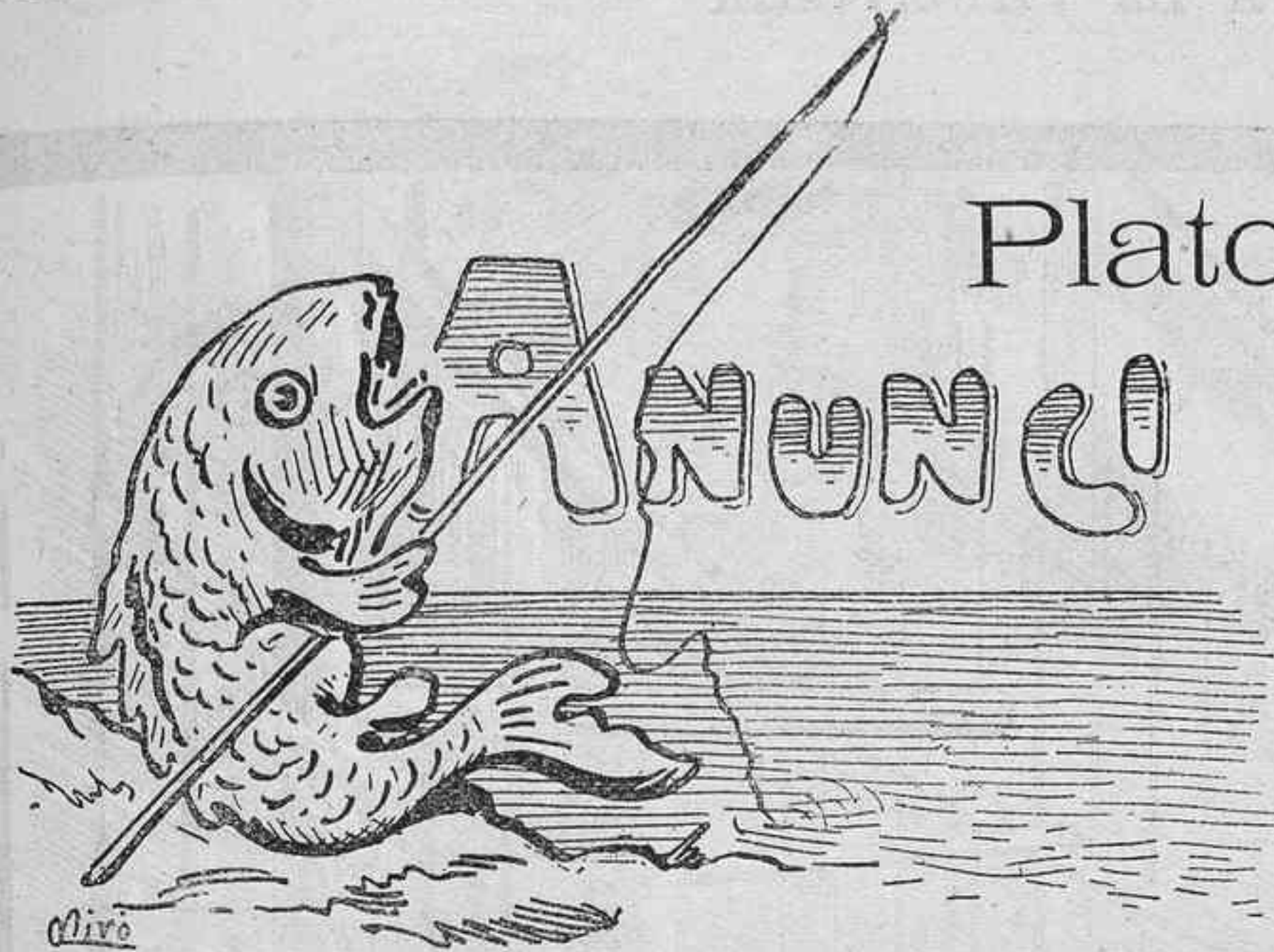
Tinta Ch. Lorilleuz y C.^a

¡TIRA PEIXET!

«Ostras verdes de Marennes.»

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

125

Platos de vigilia

Célebres recetas culinarias

de la

Duquesa Martell

1 tomo. . . . Dos reales

La inteligencia de los peces, por **H. de la Blanchere**
Un tomo, Ptas. 1'25

Veinte mil leguas de viaje submarino, por *J. Verne*. 2 ts. Ptas. 2'25

Cuentos

Biblioteca Festiva

Cuentos

¿Pican... pican?	Cebos y anzuelos	<i>¡Que colean!</i>
<i>¡Que colean!</i>		
1 tomo. . . . Ptas. 1	1 tomo. . . . Ptas. 1	1 tomo. . . . Ptas. 1

G. Núñez de Arce

La Pesca — Poema — 1 tomo. . . . Ptas. 1

¿Cóm se pesca un marit? per *C. Gumá*. . . Dos rals

Apeles Mestres **Poemas de Mar** 1 tomo. Ptas. 2

Joan Molas y Casas

Baralla de pescateras Humorada en un acte. * *
* * * * Preu 1 pesseta

Ley de caza y pesca 1 volumen. . . . Ptas. 2

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravios, si no 's remet ademés un ral pera certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

A LA PESCATERÍA

Dibuix de J. LLOPART

—¿Cóm dius? ¿A vuyt?... ¿Que 't pensas que aixó es carn de caball?